

‘Valkenburg aan de Geul achterstevoren’

Algemene beschouwing 2024

Beste inwoners van Valkenburg aan de Geul, voorzitter, aanwezigen en kijkers thuis.

De programmabegroting 2025 is helder van opzet, waarvoor dank aan allen die hier aan meegewerkt hebben. We lezen dat de organisatie van hyperventilerend naar pionierend excelleren is overgegaan. Dat is goed om te horen. We gunnen onze ambtenaren een fijne werkplek.

Zoals altijd hebben wij positieve punten en vragen bij de begroting. Dit jaar komen we met een nieuwe categorie, namelijk ‘achterstevoren’. Over onderwerpen waar wij niet ondersteboven van zijn of waar de verkeerde werkwijze gehanteerd wordt.

Eerst een paar positieve punten:

Om te beginnen zijn we blij dat in 2025 eindelijk begonnen wordt met de reconstructie doorgaande weg Houthem. We hopen dat de werkzaamheden spoedig verlopen, zodat de weg zonder hobbels bereden kan worden door auto’s en fietsers.

We zijn ook blij dat er werk gemaakt gaat worden van het soortenmanagementplan.

- ***Is al duidelijk wanneer het soortenmanagementplan voorgelegd wordt aan de raad en wordt dit nog steeds, zoals oorspronkelijk de insteek was, met de regio opgepakt?***

Wat het fysiek domein verder betreft, staan er een aantal belangrijke beleidsstukken op de agenda voor eind 2024, zoals de nota grondbeleid, het integraal groevenbeleid, de klimaatadaptatiestrategie, het uitvoeringsprogramma inclusief, het ruimtelijk toetsingskader, voor Gebiedsontwikkeling Valkenburg-Oost en de wegenlegger. We zullen onze vragen bewaren voor de behandeling in de commissievergadering. We wensen de commissieleden van fysiek domein heel veel sterkte met de voorbereiding op de propvolle agenda.

In het Programma Vergunningen, Veiligheid, Toezicht en Handhaving heeft veiligheid een hoge prioriteit. Fijn dat er oog is voor kwetsbare jongeren die, naast dader, ook slachtoffer kunnen zijn, en dat daarvoor een integrale aanpak gevormd wordt tussen het sociaal- en veiligheidsdomein.

Leefbaarheid neemt in de begroting een belangrijke plek in. Dat zien we ook in het Programma Sport, Cultuur en Recreatie. De Kwiek beweegroute is voor jong en oud en voor Meer Bewegen voor Ouderen wordt voorgesteld een nieuwe subsidieregeling op te

stellen. Eind 2024, begin 2025 zal ook uitvoering gegeven worden aan het Speelruimteplan. Goede plannen voor sport en beweging die voor ontmoetingen zorgen en eenzaamheid kunnen verminderen.

Verder zal beleid worden gemaakt voor Kunst en Cultuur. We zijn blij dat Kind en Kunst ook in het uitvoeringsprogramma wordt opgenomen. Een fantastisch initiatief dat voortgezet moet worden wat ons betreft.

De Heuvellandbibliotheken hebben roerige tijden doorgemaakt, maar we lezen dat zich inmiddels 5 bestuursleden aangesloten hebben om een frisse impuls te geven aan de toekomst van de stichting. Fijn! Wij hopen dat er snel een mooi en duidelijk toekomstplan komt.

Met Adelante en Encanto hebben we mooie voorzieningen in onze gemeente voor kinderen met een beperking. Een verdere huisvesting van de Margriet Hanssen klassen juichen wij zeker toe.

- ***Wanneer denkt het college te weten waar ze gehuisvest kunnen worden en kunt u misschien al een tipje van de sluier oplichten over mogelijke locaties?***

We zijn blij te lezen dat de raad uiterlijk begin 2025 een plan krijgt voorgelegd over ruimtelijke economie & werklocaties. Ook Yuverta wordt als gesprekspartner genoemd voor continuering van het onderwijsaanbod op de langere termijn en een eventuele uitbreiding met een kenniscentrum. Mooi!

Jarenlang “zeurden” wij over jongerenparticipatie, over de groep Young Leaders en de wens voor een overdekte jongerenruimte. We zijn dan ook blij dat er jongeren aangenomen zijn en er een ruimte in de Polfermolen wordt ingericht.

- ***Per wanneer wordt de ruimte in de Polfermolen in gebruik genomen?***

We sluiten ons lijstje positieve punten graag af met een compliment.

Ook al is de wethouder Sociaal Domein niet van onze partij, we zijn in grote lijnen niet ontevreden over het werk dat hij met de ambtenaren verzet. Dat mag ook weleens gezegd worden.

Dan de onderwerpen waar we vragen over hebben

Om te beginnen met een knal (ofschoon er al wekenlang sprake is van knallen). Tijdens de behandeling van de kadernota hebben wij gevraagd of onderzoek is gedaan naar het organiseren van een vuurwerkshow. Daar wordt aan gewerkt volgens de burgemeester.

- ***Is hier inmiddels meer over bekend?***

In de paragraaf Volksgezondheid, Duurzaamheid en Milieu staat de volksgezondheid op de eerste plaats. Duurzaamheid, hoe de waterproblematiek te voorkomen en de overlast te verminderen, zal de leefbaarheid ten goede komen.

- ***Wordt de stichting Samen tegen Wateroverlast hierbij betrokken?***

Met betrekking tot het sociaal domein hebben we meer vragen.

We snappen dat stijgende kosten voor aangepast leerlingenvervoer niet prettig is. In het kader van inclusiviteit juichen wij zelfstandigheid toe. Maar als we lezen dat het in onze gemeente gaat om 49 basisschoolkinderen en 11 leerlingen voortgezet onderwijs, dan vragen wij ons af hoeveel kinderen over kunnen stappen op zelfstandig reizen per openbaar vervoer of elektrische fiets. U stelt in de beantwoording op onze informatieve vraag niet te weten hoeveel kilometer een leerling per dag moet overbruggen, terwijl juist die gegevens meespelen in dit soort keuzes.

- ***Heeft u een inschatting hoeveel van deze leerlingen het leerlingenvervoer kunnen verlaten en hoeveel u hiermee bespaart?***
- ***Wat betekent dit voor de instroom, bent u strenger aan de poort?***
- ***Hebben bezorgde ouders zich al gemeld over dit nieuws?***

Met betrekking tot het project herijking huishoudelijke hulp en eventuele PGB makelaar willen we graag duidelijk hebben.

- ***Wat gaan onze inwoners hier concreet van merken?***

Ook het project aanpak re-integratieketen verdient aandacht. Op 5 november jl. kopte de NOS “SCP: baan voor een derde van bijstandsgerechtigden geen haalbare kaart”. Volgens het Sociaal Cultureel Planbureau is voor ongeveer een derde van de bijstandsgerechtigden een betaalde baan niet haalbaar. Om die reden zou wetgeving zich, volgens de onderzoekers, niet alleen moeten richten op het begeleiden van mensen naar betaald werk. Een tweede groep mensen kan niet werken, maar wel participeren als vrijwilliger. Voor een derde groep mensen zijn de problemen zo groot dat werk of een andere oplossing niet lukt. Het planbureau adviseert daarom om deze laatste twee groepen ondersteuning te bieden voor een betere kwaliteit van leven.

- ***Is de wethouder bekend met dit nieuws?***
- ***Op welke manier wordt in onze gemeente de tweede en derde groep ondersteund?***
- ***Worden de adviezen van de nationale ombudsman nog steeds opgevolgd?***

Armoede was laatst ook in het nieuws. Men heeft een nieuwe rekenmethode bedacht waardoor het aantal mensen in armoede in Nederland ineens is gehalveerd. Hoera zou je zeggen, maar klopt dat in de praktijk? Tegelijkertijd werd ook bekend dat een groot deel

van mensen met armoede niet de (bij ons bekende) gebruikers van de bijstand zijn, maar er juist veel armoede zit onder werkende mensen. Iets wat wij al jarenlang zeggen.

- ***Wat betekent de nieuwe rekenmethode armoede voor onze gemeente?***
- ***Wat doen wij met de groep mensen in armoede die niet in onze kaartenbak zit?***

Wij kijken uit naar enkele voorgestelde projecten. Zoals een kwartiermaker voor Broekhem-Noord die een meerjarenplan gaat maken. U schrijft dat de kwartiermaker nauw samen gaat werken met de opbouwwerker Burgerkracht.

- ***Mogen wij aannemen dat hier ook alle andere sociale partners in betrokken worden zoals Trajekt, OBS Broekhem, MIK en MEE?***

In het afgelopen half jaar heeft de PGP elke huiskamer in onze gemeente bezocht waar prachtige waardevolle activiteiten plaatsvinden. Wij zijn dan ook positief over de voorgenomen samenwerking met Envida om daar nog een verbeterslag in te maken.

- ***Niet alle huiskamers worden gerund door Envida, worden wel alle huiskamers meegenomen in dit onderzoek?***

Dan de categorie ‘achterstevoren’ met onderwerpen waar wij niet ondersteboven van zijn.

Allereerst de Mazjerang: een ietwat flets krantje maar vol informatie voor onze inwoners. Het stoort ons dat alleen het college met foto's erin geplaatst wordt terwijl ook de raad zeer actief bezig is in onze gemeente. Het is toch de raad die bestuurt, beslissingen neemt en afwegingen maakt die onze inwoners ten goede moeten komen. Maar verslagen van de raadsvergaderingen en activiteiten van de fracties buiten de raadszaal worden er niet in geplaatst. In onze steunfractie wordt soms gekscherend gezegd dat de Mazjerang met zijn gelikte foto's een boy-band-magazine is waarbij men zich iedere keer weer afvraagt wie de volgende keer op de centerpiece zal staan.

- ***Kan er niet een plekje voor verslagen uit de raad en/of activiteiten van de fracties gereserveerd worden, vragen wij ons af?***

Dan de voorbereidingsfase parkeerplaats Nieuweweg. Het antwoord op onze informatieve vraag; ‘in hoeverre de uitslagen van de onderzoeken bekend zijn’ roept bij ons vragen op. Wij hebben in januari aangedrongen te onderzoeken of en hoe een veilige verkeersontsluiting op de drukke Nieuweweg gerealiseerd kan worden. Dit zou allemaal meegenomen worden in het ja-nee besluit. Blijkbaar is dit nog niet bekend wat ons tot de volgende vraag brengt;

- ***Wanneer zal dit wel bekend zijn?***

Het gaat zo wel heel lang duren allemaal. Het al dan niet realiseren van deze parkeerplaats zal geruime tijd in beslag nemen en de nodige financiële bijdrage vergen.

- ***Kunnen we hieruit concluderen dat deze locatie op korte termijn niet ingezet kan worden voor het opvangen van bezoekers tijdens de piekperiodes?***

Bovendien zou men zich af moeten vragen of, na aankoop Hanos terrein, er twee overloopgebieden moeten worden gerealiseerd om de piekdrukke op te vangen. Die zou immers ook op een andere manier opgelost kunnen worden.

Als de raad keuzes durft te maken in het nog vast te stellen overnachtingen en evenementenbeleid zouden er wellicht minder parkeerplaatsen nodig zijn zodat een van deze locaties eventueel ingezet kan worden voor het realiseren van de broodnodige woningen.

- ***Wordt hierover nagedacht door het college?***
- ***Hoe gaat de raad in deze afweging betrokken worden?***

Dan een bruggetje naar het Shimano terrein. Jarenlang hebben we gevraagd waarom de toegangsbrug naar Shimano niet gebruikt wordt door leveranciers. De brug is immers door het investeren van veel geld, sterk genoeg voor vrachtverkeer. Omdat er geen gebruik van wordt gemaakt is een gevaarlijke verkeerssituatie ontstaan op de Plenkertstraat. Hier kregen we geen duidelijk antwoord op. Blijkbaar was de overdracht door het vorige college op dit dossier een brug te ver, want tot onze grote verbazing bleek de huidige wethouder een private overeenkomst te hebben gevonden waar deze afspraken in vastgelegd zijn. Daarmee zou hij verder gaan in een gesprek.

- ***Heeft de wethouder inmiddels gesprekken gevoerd met Shimano over het gebruik van de toegangsbrug en wat is daar uitgekomen?***

In het Programma Mobiliteit, Volkshuisvesting en Fysieke Leefomgeving worden duurzaamheid en leefbaarheid als kernthema's benoemd die in alle opgaven van de fysieke leefomgeving terugkomen.

We moeten helaas vaststellen dat het realiseren van woningen wel heel lang op zich laat wachten. We lezen dat verschillende Zuid-Limburgse gemeenten, zoals o.a. Stein en Simpelveld, het afgelopen jaar veel kantoren en winkels getransformeerd hebben naar woningen.

- ***Waarom duurt het transformeren van niet vitale hotels naar woningen in onze gemeente zo lang en wordt hier inmiddels meer werk van gemaakt?***

Meer woningen zijn nodig om te kunnen voldoen aan de woningbehoefte, maar ergens prettig kunnen wonen is ook belangrijk. Dat sport, cultuur en recreatie het welbevinden en

de leefbaarheid ten goede komen is aantoonbaar. Toch kunnen sommige activiteiten overlast veroorzaken. We zien dat ook in het toeristisch beleid waar we momenteel aan werken. Er is echter een verschil tussen overlast ervaren en overlast veroorzaken door het overschrijden van de vergunde geluidsnorm.

Hier is momenteel op twee plekken sprake van en dan moet de gemeente gaan handhaven terwijl wij liever zien dat naar oplossingen wordt gezocht. Inmiddels is bekend dat het OLT de geluidsnorm ruim overschrijdt en een geluidswand geen soelaas biedt om dit probleem op te lossen. Ook de 12 dagen regeling kan het OLT niet redden. Er wordt gedacht aan het inpakken van het podium maar ook dat zal waarschijnlijk onvoldoende impact hebben om aan de toegestane geluidsnorm te kunnen voldoen. Ook wij zijn geschokt en teleurgesteld. Iedereen wil immers deze parel voor onze gemeente behouden. Wij zijn dan ook van mening dat, samen met het bestuur, gezocht moet worden naar oplossingen.

- ***Is het wellicht mogelijk de tribune te overkappen met akoestisch materiaal zoals in Tegelen en Brunssum? Daar kunnen bands nog steeds versterkt spelen.***

- ***Is het college bereid dit te laten onderzoeken?***

Hetzelfde geldt voor de geluidsoverlast die Tennis Padel Geuldal in Houthem veroorzaakt. Een club met veel enthousiaste leden en vrijwilligers die graag door willen blijven spelen.

- ***Is het college bereid samen met de club te zoeken naar een mogelijkheid de geluidsoverdracht naar een acceptabel niveau te brengen?***

Nu we het toch over sport hebben, willen we meteen ingaan op de minimaregelingen. Als er een onderwerp is waar we niet tevreden over zijn, is het dit wel. Met name over een volwassen fonds voor cultuur en sport. Al jaren zeggen wij dat de regelingen aan een update toe zijn, laatst gaf de wethouder dit ook toe. Tijdens de kadernota vergadering is toegezegd dat het onderzoek eind dit jaar zou starten. Nu staat het op de agenda voor het eerste kwartaal 2025 en de behandeling ervan bij de kadernota 2025.

- ***Klopt het dat dit in de praktijk betekent dat er voor 1 januari 2026 niets verandert?***
- ***Bent u het met ons eens dat dit wel heel lang duurt? Onze eerste motie hierover stamt immers al uit september 2022.***

Een ander langlopend dossier is Ongehinderd. Eindelijk was er dan een samenkost over Ongehinderd op 4 november jl. Daar bleek dat de kennis en ervaring over leven met een beperking en de maatregelen die een gemeente zou moeten nemen nog niet erg aanwezig was. Wij begrijpen dat een ambtenaar hier volgend jaar mee aan de slag gaat. Wat ons

verbaasde (en dat hoorden wij ook van de Adviesraad Sociaal Domein) was dat er geen ambtenaar van de fysieke ruimte bij was.

- ***In hoeverre ligt de verdere uitwerking bij Sociaal Domein of komt er een werkgroep met ambtenaren vanuit alle betrokken Domeinen?***

In de begroting staat het voornemen om een nulmeting te doen en in 2025 te komen met een plan om onze gemeente dementievriendelijk te maken. Dit verrast ons, want na een eerste toezegging, kwam de wethouder daar in een volgende vergadering op terug.

- ***Kunnen wij aannemen dat het toch gaat gebeuren?***

Als laatste hebben we naar leefbaarheid gezocht in het Programma Economie en Toerisme. Hier wordt begonnen met 'in 2050 is de gemeente Valkenburg aan de Geul een duurzame en leefbare gemeente, waar de lokale economie en onze inwoners profiteren van hoge kwaliteit toerisme en recreatie'. Tja, dat is nog even wachten dus, maar blijkbaar duurt alles lang in onze gemeente. Er wordt breder gekeken naar het economisch functioneren, zo vraagt de agrarische sector ook om aandacht.

Dat evenementen een belangrijke rol spelen in onze gemeente onderschrijven we.

- ***Toch rijst bij ons de vraag: waarom wordt in de begroting voorgesorteerd op het nog vast te stellen evenementenbeleid?***

Men spreekt over de noodzaak van het behoud van een breed scala aan evenementen, met name de Amstel Gold Race en Kerststad. Tracht men hiermee de raad te beïnvloeden? Het is immers aan de raad om de balans te zoeken tussen evenementen die economisch van belang zijn en evenementen die de leefbaarheid en de natuur niet aantasten.

- ***De (tijdelijke) ontheffing vanuit de wet natuurbescherming van de gemeentegrot loopt overigens tot en met oktober 2025 dus wat is daarna nog mogelijk?***

Het laatste punt dat we willen aankaarten is de opvang van asielzoekers. Het is een gevoelig onderwerp, dat zien we ook door alles wat er in Den Haag en in verschillende gemeenten gebeurt. Toch willen wij een lans breken voor solidariteit. En dan hebben we het niet alleen over solidariteit met deze mensen zelf, maar ook solidariteit als het gaat om het verdelen van de lasten in Nederland. B&W sprak voor de verkiezingen haar steun uit voor de Spreidingswet. Maar op vrijdag 20 september tijdens een uitzending van Nieuwsuur werd duidelijk dat B&W van Valkenburg aan de Geul het allemaal af wilde wachten. We hoeven niet per se voorop te lopen, maar als iedereen zegt, we wachten het even af, dan wordt de opvangcrisis niet opgelost.

- ***Hoe is het college tot dit standpunt gekomen?***

- ***Had dit niet met de raad besproken moeten worden?***

Tot slot; kort samengevat dienen er besluiten genomen en keuzes gemaakt te worden, willen we onze gemeente daadwerkelijk duurzamer, veiliger en vrij van wateroverlast maken. Als raad en college gezamenlijk de schouders eronder zetten, wordt Valkenburg aan de Geul een plek waar het fijn wonen en ondernemen is en economie, leefbaarheid en natuur in balans zijn.